

Til Nyrup frá »Fólkaítakinum fyri tjóðfundi«

Fólkaítakið fyri tjóðfundi hevur sent Poul Nyrup Rasmussen soljóðandi skriv:

**Harra
Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri
Keypmannahavn**

15. desember 1997

Tann 9. juni 1995 handaði vit tygum eitt bræv, har 3094 borgarar í ríki okkara kravdu, at stjórn tygara skipaði: fyri vali til ein tjóðfund, sum skuldi gera okkum eina nýggja stýrisskipan.

I stríð við fólkarætt og statsrætt vísu tygum hesum kravi aftur.

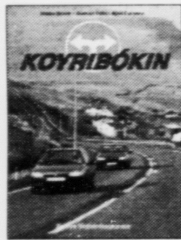
Hetta lata vit okkum ikki lynda, og skulu vit minna tygum á, at tygum, tá ið tygum tann 5. januar 1998 seta fótina á í Vágum, ikki longur eru í danska ríkinum, men í tí sum eftir er av tí gamla norska ríkinum, sum sambært tann Bergen-sáttmála, sum báðir partar hava gjørt, hevur sama rætt sum danska ríkið.

Um so er, at tygum, tá tygum koma higar, hava játtandi svar til lógliga krav okkara um tjóðfund, skulu tygum vera vælkomn til ríki okkara.

**Við hávirðing
Liggjas í Bø
Maria Jacobsen
Hans Tausen Olsen
Eirikur Simonsen
Olaf á Stongunum
Ingeborg Vinther
Zakarias Wang**

Koyribókin

Føroya Skúlabókagrunnur hevur givið út bók, nevnd »Koyribókin«, sum skal vera tað ástøðiliga grundarlagið í koyrifrá-lærni í føroysku koyriskúlunum

Higartil hevur tann norska bókin »Veien til førerkortet« hjá Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund verið nýtt, men bæði Koyrilærarafelag Føroya og Bileftirlitið hava leingi havt ynski um at fáa tilfarið á føroyskum til teirra, sum skulu til roynd í sambandi við koyrikortið.

Tá ið farast skuldi undir hetta arbeiðið, var norska bókin hildin at vera eitt gott stöði. Tað

eru teir báðir Jákup Jacobsen, koyrilærari, sáli og Theodor Hansen, sum hava staðið fyri týðingini og tillagingini til føroysk viðurskifti, og Bileftirlitið og koyrilærarar hava havt ta fálugu viðgerðina um hendur.

Tekningarnar í bókini eru tær norsku, men nógvur fotomýndunum eru føroyskar. Kápu-myndina hevur Ingi Joensen gjørt.

Hestprent hevur sett og umbrotið bókin og Nordjyllands Bogtrykkeri hevur prentað. Hon er 211 síður til stóddar og fæst til keyps í bóka-búðunum fyri 120 kr.

»Koyribókin« er góð at hava hjá sær, tá ið koyrast skal trygt og væl, bæði í Føroyum og uttanlands. Allir bilførarar eiga at ognar sær »Koyribókin«.

Haldið **sosíalín**

Viðmerking

Viðmerkingar til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann

Undir 1. viðgerð av uppskoti landsstýrisins um ymskar broytingar í skattalógini átaladi Jákup Joensen løgtingsmaður mánagongdina, sum landsstýrið hevði brúkt í fyrireikingini til uppskotini – og vísti hann serliga á, at landsstýrið ikki hevði havt kommunurnar í nóg stóran mun við í fyrireikingunum til uppskotini.

Sum viðmæking til Jákup Joensen vísti Anfinn Kallsberg á, at landsstýrið hevði sent uppskotini út til m.a. kommunubólkin (Býarfelagið), og tað einasta, sum bólkurin hevði at viðmæking, var um spurningurin at flyta skattaálíkingina frá kommununum til lands-umsitingina – Toll- og Skattstovu Føroya.

Tá eg haldi, at landsstýrismáðurin í hesum føri gongur alt ov lætt um at siga allan sannleikan, so loyvi eg mær at gera fylgjandi viðmæking:

I skrivi til Kommunubólkin – komið 17. nov. 1997 – sigur Anfinn Kallsberg:

»Hjálagt verður sent til møguligar viðmerkingar ymsk uppskot til løgtingslógir viðvíkjandi skatti o.ø. vísandi til skriv frá lógmanni dagf. 20. okt. í ár, har hann biður um, at lógaruppskot og uppskot til kunningar, sum hava við sær broytingar í uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur, verða sent ávikavist Kommununevndini, Føroya Kommunufelag og Kommunubólkinum til

kunningar/ummælis áðrenn hesi verða lögð fyri løgtingið, ella áðrenn tilíkar kunningar verða settar í gildi.

Um nakrar viðmerkingar eru, so hoyri eg aftur.»

Ikki kann sigast at Kommunubólkinum varð tillutað langa tíð at viðgera hetta stóra mál, sum landsumsitingin hevur arbeitt við í longri tíð – tí longu 28. nov. vórðu uppskotini lögð fyri løgtingið – uttan at Kommunubólkurin hevði fingið stundir at svara landsstýrinum uppá brævið.

Men 4. nov. – aftaná at Kommunubólkurin hevði viðgjørt málið – varð skriv sent Anfinni Kallsberg landsstýrismanni eins og avrit av skrivinum varð sent øllum løgtingslimum, fyri at allir partar skuldu kenna støðuna hjá Kommunubólkinum, áðrenn skattamálini fingi 1. viðgerð í løgtinginum.

I skrivinum frá Kommunubólkinum verður m.a. ført fram:

1. »Uppskotið um at seta í verk skattafrádráttir, nú kommunurnar eru lidnar við figgarættanlar, sum m.a. eru tyngdar av lógarkravdum meirjuteiðslum til barnaansing og til skúlaøkið, loypir ikki sort av ólag í arbeiðið hjá bý- og bygðaráðnum og óivað eisini hjá kommunala eftirlitinum, sum eisini átti at gjørt viðmerkingar til slík uppskot. Hildið verður ikki rætt at koma við frádráttum, ið ávirka inntøkgundarlagið hjá kommununum uttan fyrst at hava samráðst við

kommunurnar og givið teimum stundir at koma við viðmerkingum.»

2. »Býráðini halda ikki, at tað er rætt at flyta ábyrgdina av álíkingini frá kommununum. Á fundi 28. november 1997 viðgjördu býráðini m.a. spurningin um kommunalar arbeiðsuppgávur og kommunala ábyrgd. Skal framtíð verða fyri kommununum her á landi, er ongin ivi um, at løgtingið nú skal stöðga sentraliseringongdini og ikki spakuliga avtaka kommunala sjálvstýrið við at flyta ábyrgd og uppgávur frá kommununum gjøgnum lóggávuvaldið so við og við. Úrslitið verður, at bý- og bygðaráðini standa eftir við innantómum kommunum, sum í veruleikanum onga uppgávu hava, tí alt tað, tær skuldu gera, er flutt frá teimum.»

Um uppskotið um skattafrádrátt til sjómenn er annars at viðmæking, at Kommunubólkurin ikki hevur tikið støðu til rættleikan í hesum – men Kommunubólkurin ynskir at gera vart við ónøgd sína við arbeiðsháttin hjá landsstýrinum – nevniliga at seta í verk lógir, sum broyta inntøkgundarlagið hjá kommununum aftaná at tær hava gjørt figgarættanlarina fyri komandi ár.

Vónandi eru løgtingsmenn so mikil at sær kommir, at teir vilja skilja hetta og taka støðu har eftir.

Annars ynskir Kommunubólkurin stöðiliga at gera landsstýrinum og løgtinginum vart við misnøgd

sína um gongdina – nevniliga hetta, at alt fleiri máls-øki, sum kommunurnar náttúrliga áttu at havt um hendi, verða flutt frá kommununum og lögð til landsstovnar at umsita.

Tað er burtur við at tosa um at styrkja um fólkastýrið ella at betra rættartrygdina fyri borgararnar, samstundis sum málsviðgerðirnar verða fluttar frá lokalmyndugleikunum til annan fremmandan myndugleika.

Her eru veruliga spurningar, sum kommunurnar taka við størsta álvara og seta sína vón til, at landsmyndugleikarnir vilja gera tað sama.

Jákup Lamhauge
form. í Kommunubólkinum

Lesarabráv

Ferjulegan

Við ávísam millumbili skrivur Maria Hansen í Dimmu um ferjuleguna á fjørði. I seinastu grein skrivur hon, »at borgarin í Vestmanna skal gjalda 3% hægri í kommunuskatti fyri ferðasambandið í Vágum«.

M.H. skal ikki leggja 3% ella nakra skuld á Vágafólki hesum viðvíkjandi. Vágafólk vildu hava ferjuleguna syðri í Sundinum, so tey sluppu frá at sigla í norðan – og nú við 4 míla ferð – fyri at koma í sunnan. Men vestmenningar stríddust av øllum alvi fyri at fáa ferjuleguna í Vestmanna, skrivandi greinar »sum særknir í

Sundinum«, at tað bar ikki til at leggja leguna syðri í sundinum.

Hevur M.H. gloymt tað? Hevur M.H. gloymt, at hennara egni partamaður skuldi slita samgonguna, um legan ikki varð lögð í Vestmanna? Var tað fyrri at fáa ítróttarøki, idnaðar- og handilsøki, smábátahavn og nýggja hvalvág, at legan skuldi liggja í Vestmanna? Viðari skrivur M.H.: »Myndugleikarnir noktaðu Vestmanna kommunu at krevja bummengar. Nú skal Landsstýri geva Vágamonnum loyvi at byggja undirsjóvartunnal og gjalda

hann við bummengum.»

Undirsjóvartunnalin kann ikki líknast við ferjuleguna. Við undirsjóvartunnalinum hanga ongi kommunumál sum við ferjuleguni í Vestmanna, men bara ferðslan til og úr Vágum. M.H. skuldi sett bumm, har sum omankoyringin er til ferjuleguna, og áðurnevndu øki liggja tað tíð tað var, og tikið undir við Vágafólki, at legan skuldi ligið í sundinum ella í Válinum. So hevði hon havt minst 3% minni í kommunuskatti. Nú er ov seint at seta bumm á leguna, tí um stutta tíð orkar Sam ikki meira, og so verð-

ur Vágoyggin eins og Gásadalur hjartamálið hjá fólka-floksfólki í yvir 30 ár.

E.S. Eg haldi, at tit, sum skriva oddagreinir í Dimmu, skulu gevast við at skriva um tað sama í næstan hvarjari grein, og tí sama anda sum »es« byrjaði fyri skjótt nógvum árum síðan. Hvat við at skriva um studentaskúlan í eina tíð? Annars takk fyrri at tit taka tað sum tykkara uppgávu – sum málagn Sambandsflokksins í Vágum.

Andreas Poulsen